

A TENGERPART

NAPILAP.

IV. évfolyam.

FIUME, csütörtök, 1907. november 28.

268. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
RIVA SZÁPARY, ADRIA-PALOTA.
Tudományi és irodalmi osztály.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónap 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDELÉSEK
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hirteljes péld. száma 40 fillér.

Csőd előtt.

Fiume városi hatósága előtt mindenki azok a kérdések maradnak függőben, amelyeknek az elintézése halaszthatatlanul szükséges volna. Nincsen Magyarországon még egy olyan középhatósági jelleggel bíró törvényhatóság, nem pedig külön államtest, amelynek a megkötyagosodott pudlipolitikusok Fiumét híresztelni szokták, amelynek annyi lovagiánul be nem fejezett, illetőleg el nem intézett dolga volna, mint Fiuménak.

Az ő hatalmas állami kölcsönkérese után felmerült az a terv, hogy megvásárolja Fiume gyönyörű parkját, kastélyát, a Villa Giuseppét, csak hogy ez sem megy ám úgy, ahogy kéne.

Először pénzt kell ehhez vásárolni. Ez pedig nem megy olyan könnyen, mint hiszik, még akkor sem, ha éppen Fiume városa akar pénzt vásárolni. Alkuba vannak ezzel is, azzal is; A Villa Giuseppe kérdése pedig immár tengeri kigóvá nyúlt. Szóban volt az is, hogy a várost szépe varázsolják. Körutakkal szegik be (csak azt nem tudjuk, hová férhetnek el azok a körutak?) az utcáit rendbe hozták. Természetesen ez sem való egyébre, minthogy egy-egy bizottság össze dugja a fejét és a banketteken jó nagyokat igyék-egyék áldomásul azokra a murkákra, amiket még nem végzett el s amiket nem is fog elvégezni sohasem.

De ilyen messzire se kell mennünk. Mindezen kérdéseknek a megbízhatatlanságát a városi „anyagi kérdéseiben látjuk. Nincs pénz. Ennyi az egész. Már kölcsönt se kapnak. Szóval, a teljes csőd előtt vagyunk s csupán bizonyos körülmények rejtek el előttünk a csőd veszedelmét. Ezek a körülmények pedig, mint A Tengerpart hétfői vezércikkében rámutattunk azok, hogy kijátszák a magisztrátusban a kötelező jogszabályokat, a statutumokat. Nincsenek példálul még teljesítve a Statutum 69., 70. és 74. §§-ai! Ez pedig éppen a város vagyoni kérdéseibe vágó kötelező jogszabályok.

Igy fest tehát a fiumei törvényhatósági önkormányzat! Nem merik nyilvánosságra hozni az 1906-ra vonatkozó zárszámadást s fájznak benyújtani az 1908-ra vonatkozó költségvetést. Majd lesz még egyébiránt alkalmunk a fiumei törvényhatósági önkormányzat, mely az ő törvényhatósági ügyeit ideiglenesen az 1872. évi városi statutum alapján szabályozza, gazdálkodására akkor is rámutatnunk, amikor majd egykor kénytelenek lesznek a zárszámadással is, meg a költségvetéssel is előállni. Kiváncsiak vagyunk, akad-e majd azután ember vagy bank, amely a városnak kölcsönt nyújtana akár a Villa Giuseppére vonatkozóan,

akár temetési költségekre. S rá fogunk az egész ország előtt mutatni arra a gazdálkodásra, amit az a város mivel, amely államnak képzel magát s amelynek csupán a végrehajtó hatalom gyakorlásában van része, s nem pedig törvényszerű hatalom gyakorlásában; amely a miniszteri rendeletek és szentesített törvények ellen csupán az ugynevezett felirási joggal élhet, melyet a kormányzóhoz kell intéznie. Ha ez a felirási joga sem hozta meg a sikerét, a törvényt, vagy miniszteri rendeletet határidő nélkül végre kell hajtani s ezek után már csupán az a lépése marad hátra, hogy a parlament elé viszi az ő ügyes-bajos dolgát, amely elé egyébként még nem bátorkodott lépni.

Fiume mindamellett felhatalmazza éri magát, hogy úgy ellene szegüljön a törvényeknek és a miniszteri rendeleteknek, valamint még arra is, hogy a saját statutumait is úgy csúrtje-csavarja és meg ne tartsa, mint amazokat.

A horvát helyzet. Zágrábi jelentések szerint a horvát kormány megalakulása nem sokára megtörténik. Rakodczay erre vonatkozólag több unionista politikussal tanácskozott a napokban s így valószínűvé válik a kormány megalakulása előtt az új, kormányzó párt megalakulása is.

Chavrak, volt bányahelyettes a „Die Drau“ szerkesztősége előtt nyilatkozott Horvátország politikai helyzetéről.

„Samunovic és Spevec ismert kijelentése után — ugymond a magam részéről csak azt jelenthetem ki, hogy ezekkel a nyilatkozatokkal a nemzeti párt összes hívei azonosítják magukat, mert hiú unioniták. Azok a hírek, hogy a horvát országgyűlést nem fogják egybehívni, vagy tendenciózusok, vagy a hén és az esztályfőnökök felelősségére vonatkozó autonóm törvény nem ismeréséből származnak. Az országgyűlést egybe kell hívni, mert költségvetés és indennitas nélkül a további kormányzás alkotmányellenes, tehát leplezett abszolutizmus volna. Ezen állapot elkerülése végett a kormánynak a választókhoz kell apellálnia. Hogy a választások, tekintettel a jelenlegi politikai helyzetre és pártviszonyokra, mily eredménytök lesznek, azt nézatem szerint bizonyossággal nem lehet előrelátni. Azt hiszem azonban, hogy nem alaptalan az a reményem, hogy a kiegyezési törvény alapján álló összes pártok felelősségi érzése lehetővé fogja tenni, hogy az esetleges új választások kormányzóképes többséget adjanak.

A „kormányzóképes többség“ alatt Chavrak természetesen az unionistákat érti s nem a horvát-szerb koalíciót, amely ellen különben már most megindult a küzdelem az esetleges választások alkalmára.

Viziut Fiume felé.

Irta: Gondá Béla min. tanácsos.*

II.

A Duna, a Száva és a Kulpa folyók már a XVII. és XVIII. században, s még a XIX. század elején is rendes utját képezték a tenger és Krajna felé irányuló forgalomnak és ismeretes, hogy Sziszek és Károlyváros az akkori viszonyokhoz képest minő gócpontja volt az ezirányú forgalomnak. Pedig akkor még ezek a folyók nem is voltak szabályozva, s a hajózás maga is ugyancsak primitív állapotban volt. Ma azonban, amikor a technikai módok és eszközök nyújt arra, hogy folyóinkat a természeti akadályok és nehézségek dacára is hajózhatóvá tegyük, azokat mesterséges viziutak létesítése által egymással összekapcsoljuk: akkor valóban nem szabad késlekednünk, hogy mi is megteremtjük egyetlen tengeri kikötőnk felé a lehető legrövidebb, a lehető legolcsóbb viziut. Hiszen már is sokat veszítettünk azzal a késedelmeskedéssel, hogy nem fogadtuk meg Türr István olasz kir. altábornagy hazánkfiának a tanácsát, aki már 1868-ban felhívta a figyelmet az adriai tengerhez vezető viziut nagy közgazdasági és politikai jelentőségére, majd 1879-ben konkrét javaslatot és konkrét tervekkel nyújtott be a kormánynak a Dunát a Szávával összekötő Vukovár—samáci csatorna létesítésére s a Száva és Kulpa folyóinak Károlyvárosig leendő hajózhatóvá tételére.

Akkor ezeket a tervekkel és javaslatokat a kormány külön bizottsággal igen behatóan tárgyalta, a Kulpa hajózhatóvá tételére terveket is dolgoztatott ki, de az egész úgy aztán, — mint sok más hasznos kezdeményezés hazánkban — hosszú időre elaludt, kiszámíthatatlan nagy kárára tengeri forgalmunknak s az illető vidék gazdasági fejlődésének.

Most azonban, amikor évtizedek szomorú tapasztalása reá vezetett arra, hogy gazdasági önállóságunk megteremtésétől s biztosításától függ jövőnk nemzeti létünk: legelső és legfontosabb feladataink közé tartozik, hogy külkereskedelmünk részére minden idegen befolyástól független és olcsó utat biztosítsunk a nagy világban. Ezt pedig csak úgy tehetjük, ha tengeri kikötőnkhez a viziutát minél közelebb visszük.

S ezt a célt van hivatva szolgálni a már Türr István olasz kir. altábornagy hazánkfiának által javasolt és tervezett Vukovár—samáci hajózó-csatorna, mely a Dunát a Szávával a legrövidebb vonalban összekötve, a Kulpa folyónak Sziszekig egész Bródig leendő hajózhatóvá tételével, közelebb hozná (az olcsóbb viziut révén) egy Budapestet, min a magyar Alföldet a tengerhez s ezzel módot s alkalmat nyújtana kiviteli forgalmunk erőteljesebb fejlesztésére, másrészt a Boszna folyó útján közelebb hozná Boszniát egy Magyarország szívéhez, mint a magyar tengerhez, s végül — aminek gazdasági jelentőségét szintén nem lehet kisínnyelni — a Vukovár és Kulpa—Bród közötti nagy vidéket bevonván világforgalomba, ezzel mód és alkalom nyújtatnék eme világ: oly hatalmas föllendülésére, mely aztán maga is jelentékeny tényezőjévé válnék keres-

*) Lapunk tegnapi számában sajtóhírből Gondá Béla neve helyett Gondos Béla volt szerzőként megnevezve. — A Szerk.

kedelmi forgalmunknak s amelynek révén a vukovár—samác—károlyváros—bródi viziut nemcsak mint a tengerhez vezető transitó forgalmi vonal, de a belforgalom tekintetében is kétségtelenül mind nagyobb jelentőségre emelkednek.

Ennek a viziutnak tehát ugy külkereskedelmünk, mint belforgalmunk fejlesztése, egy egész országrész gazdasági fejlődésének előmozdítása szempontjából oly kiváló jelentősége van, hogy ennek mielőbbi létesítését kell, hogy elsőrendű közgazdasági feladataink közt is, a legelső helyek egyikére tegyük.

UJDONSÁGOK.

— **Rappresentaza.** A városi képviselőtestület pénteken délután a polgármestek elnöklésével ülést tart, amelynek napirendjén a következő kérdések szerepelnek: Nyilvános ülés. Bacich dr. javaslata az utcák és terek neveinek reformálása, illetőleg kicserélése dolgában, Bocich dr. javaslata a városi irattár rendezése dolgában, Javaslata Volosca-utca csatornázására, Javaslata a városi tornyon lévő Ineficienter mintájának a megvételére, Javaslata a villamos vágányoknak a Via Andrassyról való áthelyezése dolgában, A jótékonyági bizottság javaslata az új árvaház kérdésében. Az iskolatanács javaslata egy ipartanfolyam létesítésére fűtők és gépész tanoncok részére. A mulatóhelyek zárójára dolgában alkotott szabályzat módosítására betervezett indítványok. A zárt ülésen adminisztratív ügyek, állások betöltése és nyugdíjügyek kerülnek szóba.

— **A fiumei börze újjászervezése.** E hó 29-én, a tőzsde közgyűlésén fogják a tőzsde újjászervezésének kérdését megvitatni. A tőzsde régi tagjai, akik nem kaptak meghívót és részt akarnak venni a közgyűlésen, forduljanak a tőzsde titkárságához, telefon útján (101 szám) vagy személyesen.

— **A kamara ülése.** A fiumei kereskedelmi és iparkamara holnap délután 6 órakor Meynier lovag elnöklésével ülést tart. A napirend a következő: Hivatalos jelentések. A kereskedelemügyi miniszter meghívja a kamarát a drágaság kérdésében tartandó tanácskozásra. A pénzügyminiszter 7 javaslata adóügyek reformálása dolgában. A tengerészeti hatóság átirata a Magyar-horvát hajóstársaság ügyében. Kamarai átiratok és egyéb kisebb ügyek tárgyalása.

— **Fiumei polgárgyártás.** Ezt fedezi fel egy helybeli olasz lap abból az alkalomból, hogy a városi delegáció legújabbban ismét tizenhárom községi illetőségbe való fölvétel felett fog dönteni. Az olasz lap nagyon helyesen megjegyzi, hogy ezt a fiumei polgárgyártást a Kuria emlékeztetésére idézte elő, amely a nem fiumei illetőségű fiumei polgárokat kizárta a községi választásokból. S ez tény dolog. Csak hogy az új fiumei illetőségűek között alig találunk magyar embert. A frinliak és az Olaszországból idevetődött existenciák sietnek megszerezni a fiumei illetőséget. A magyar ember azonban nem törődik ezzel. Minek is? Hiszen a legutóbbi választáson még megvolt a joga minden magyar embernek arra, hogy beleszóljon a községi boszorkánynövényhöz. Mégis tartózkodott tőle s most inkább hajlandó annak rossz főztjét elszívni.

— **Városi delegáció.** A városi állandó bizottság, mint már jelentettük, pénteken délután ülést tart, amelyen több kérdést fognak megvitatni, a delegáció javaslatot tegyen ezek fölött a rappresentanzának. A zárt ülésen tizenhárom községi illetőségbe való fölvételt fognak tárgyalni.

— **A központi választási bizottság** e hó 30-án szombaton délután a polgármester elnöklésével ülést tart, amelyen a királyi kuriának október 25-én kelt döntését a 173 választási felszólamlás dolgában fogják tárgyalni.

— **Népgyűlés a drágaság ellen.** A fiumei szervezett munkások vasárnap, december 1-én nagy népgyűlést rendeznek a drágaság miatt. A népgyűlés a Zichy-téren lesz s utána tüntető telvonulás lesz a városháza elé. Egy városi köldöttség pedig emlékiratot fogatnyújtani a polgármesternek.

— **A vagonhiány és Fiume.** A vagonhiány okát sok mindennek tulajdonították. Mi is foglalkoztunk annak okaival s arra a következtetésre jutottunk, hogy a vagonhiányt, a rossz vasuti adminisztráció okozza, a kocsik hónapokig kirakatlanul hevernek s így nem csoda, ha beáll a vagonhiány. Egy vasutas érdekesen mondja el a vagonhiány igazi okát:

„A kocsihány tulajdonképpen mese! Kocsija ma már elég van a Máv-nak, de kevés a személyzet, szűkek az állomások, kevés a vágány és kicsinyek a raktárak. Miután pedig a forgalom az utolsó 2—3 évben tényleg 40—50 százalékkal megnövekedett, a személyzet és a berendezések pedig a régié maradtak, a forgalom már-már alig bonyolítható le s így a kocsik vesztegelnek, tulajdonképpen rendeltetésüknek nem adhatók át. Lásuk most már, mennyiben okozói a kocsihányoknak az általam említett hiányok, illetve a Máv-nak fogyatékosai? A személyzet hiányát a többség is elismeri. Így az egyik üzletvezetőség éppen a minap adott ki rendeletet arra vonatkozólag, hogy a beosztott gyakornokok a leggyorsabban kiképeztesse. Egyik állomás pedig személyzeti szaporítást kérve, azt a választ kapta, hogy oktassa ki az ott lévő gyakornokot s ennek megtörténte után az illető felhasználható. Amidőn pedig a gyakornok vizsgáit letette, elhelyezték egy új gyakornokot tettek oda, aki a vasutat csak akkor látta, amidőn utazott. Éppen így van ez a vonat személyzetnél is, sőt nem egyszer történik meg, hogy egész vonatok vesztegelnek, mert a telepállomások nem rendelkeznek vonatkísérő csapatok felett.

A vagonhiány pedig még csak fokozza a vonatkésteket. Jönne csak a miniszterelnök ur s nézné meg, hányszor kell 3 vágányon 5—6 vonat találkozását lebonyolítani. A rendelkezési állomások pedig szűkek, a vonatokat nem bírják befogadni, úgy hogy napirenden van az az eset, hogy a vonatok 8—10 óra hosszat lesznek a közbenső állomásokon feltartva. Midőn pedig beérnek a rendelkezési állomásra, ismét 8—10 óráig tart, míg az elegyet rendezni és továbbítani lehet. Hiába próbál ez ellen az üzletvezetőség védekezni, minden fáradsága kárba veszt. Raktáraknál pedig csak Fiume példájára akarok hivatkozni. Hat napig volt most a fiumei forgalom megszüntetve és ugyanannyi napig álltak a feltartóztatott kocsik Fiumétől Budapestig és Zág-rábtól Vinkovcáig minden állomáson. Tehát körülbelül hat napig meg sem mozdult. Sőt megtörtént, hogy miután a fiumei forgalom egymásután háromszor is megszüntetett, egy-egy kocsi, amelyik valahonnan Erdélyből, vagy a felsővidékről jött kétszer is feltartóztatott. De ott vannak a budapesti raktárak is. Miért nem segít a kormány, hisz mindennap meggyőződhetik róla, mi történik ott? Miért nem csipja el az állítólagos lanya szolgáltevőket? Tehát ez az oka a kocsihányoknak, nem pedig az, hogy kevés a kocsi és lusta a személyzet. Csunya dolog a személyzetre hárítani a felelőséget, amidőn pedig a kormány jól tudja az igazi okokat. De hát mi vagyunk a villámhárítók! Tisztelettel „Egy léha vasutas.”

— **Szabad liceum.** A fiumei állami tisztviselők egyesülete az itteni középiskolai tanári körrel karöltve a közoktatásügyi miniszternek egyéb városokban már sikerrel fogantatott intenciója értelmében elkergetteklátta az időt városunkban a szabad liceum intézményét rendszeresen tartandó magyar felolvasások sorával meghonosítani. A Circolo Letterario és más egyesületek már eddig is hálás talajra akadtak itt olasz földről ide sereglő konferenzierek előadásai számára, amelyek azonban a magyar intelligenciának nyelvi akadályok miatt hozzáférhetetlenek voltak. Nagy hiányt pótolnak tehát majd azok az előadások, amelyeket a fiumei szabad liceum fog nyújtani a fiumei magyar közönségnek. Az előadásokat minden hétfőn tartják egészen karácsonyig este 7-től 8 óráig a felső leányiskola felolvasó termében. Az első előadás alkalmából Fest Aladár kir. tanácsos tartott felolvasást hétfőn este 7 órakor nagyszámu előkelő közönség előtt. Az előadás tárgya Magyarország és angol gyarmatok volt, amelyről Fest Aladár nagy szakértelemmel, nagy érdeklődést keltve

beszélt közel egy óra hosszat. A legközelebbi felolvasó Hankó Márton tengerészeti akadémiai tanár lesz, aki december 2-án az Esperanto nyelv mozgalomról fog értekezni. December 9-én pedig Anyos Márton felső leányiskolai tanár tart előadást a kinematográfól.

— **Köszönetnyilvánítás.** A kereskedelmi és magántisztviselők egyesülete köszönetét nyilvánítja az Adria hajóstársaság tisztviselőinek, azért az 50 koronáért, amelyet Gépész Mihály kartársuk édesanyjának elhunytá alkalmából koszorúmegváltás címén az egyesület özvegy és árvaalapjának juttattak.

— **Az „Ultonia” elindult.** A Cunard társaság „Ultonia” gőzöse, amely tegnap reggel érkezett Trieszából Fiuméba, ma délután 3 órakor 1318 kivándorlóval elindult Newyorkba. A harmadik osztályon 1109 felnőt, 155 gyermek és 26 csecsemő utazik, míg a második osztálynak 28 utasa van.

— **Felolvasás a szines fotografálásról.** A természettudományi kör e hó 29-én este 7 órakor a városi polgári iskola nagytermében felolvasási estét tart. Az előadó Meixner Arthur, aki a szines fotografálást fogja ismertetni 15 eredeti Lumier lemezen készített saját diapositiv fölvételei kíséretében.

— **A „Petar Zrinski” kára.** A horvát hajóstársaság jelentést küldött a révkapitányságnak, amelyben közli, hogy a hajót a voloszkai baleset következtében 8000 korona kár érte, amely nem térül meg, miután a hajó nem volt biztosítva. A „Petar Zrinski” hétfőn trieszbe indult, ahol megrongált részét kijavítják.

— **Közvetlen postai összeköttetés Délamerikával.** Az Ausiro-Amerikana hajóstársaság és az osztrák postaigazgatóság között megállapodás jött létre a triesz—délamerikai postaforgalom ellátására. Az első postai küldemény a társaság „Oceania” nevű új gőzössel indul Las Palmasba és Buenos Ayresbe.

— **Nagy dohányszállítmány.** Az osztrák Lloyd hajóstársaság „Aglia” nevű gőzöse Szmirnából jövet 8700 bál dohányt hozott a helybeli dohánygyár részére.

— **3000 tonna foszfát.** Az Austro-Amecana hajóstársaság „Margherita” nevű gőzöse 3000 tonna foszfátot hozott a Schenker és Társa cég részére.

— **Egy fiumei gőzös balesete. Parenzoban.** Kelemntien baj érte a Magyar-horvát hajóstársaság „Budapest” gőzöset Parenzo kikötőjében. Mikor a hajón a rakodást el akarták végezni a hajó nem tudott elmozdulni helyéből. A kikötőt ugyanis éveken át nem kottárs s a móló mentén annyai iszap rakódott le, hogy mikor a hajó kikötött, belegázolt abba. A kísérletek a „Budapest” megszabadítására sikertelenül jártak. Végre is kirakták a hajóból a rakományt s így azátám sikerült a mólótól elvonatni.

— **Barca Jenő** kitűnő zenekara, amely minden este a De la Ville kávéházban hangversenyez, egy kitűnő taggal Lakatos Józseffel szaporodott, aki gondokán kiséri a zenekart, de esténként szőlóban is húzza a szebbnél-szebb magyar nótákat. A jeles cigányzenekar megérdemli a magyar közönség részéről a támogatást.

— **Dr. Keszthelyi Péter** orvos, aki ez idők Szusákon folytatta orvosi működését, lakását november hó 1-től Fiuméba, Corom Deák 30, (Ossoninack-féle ház) I. emelet helyezi át.

— **Mozgófényképek.** Az „Edison”-terem (Fiumara 2. sz.) legújabb műsora: A megbüvelt óra. — A fészekrablók. — A nővér. — Pompeus megráfaltatása.

— **Az Ungaro-Croata fiume—abbaziaai járatai.** A Magyar-horvát hajóstársaság a napi járatokat a fiume—abbaziaai forgalomban november 1-től leszállítja, még pedig oly módon, hogy Fiuméből reggel 7 órakor indul az első gőzös, az utolsó indulás pedig délután 6 órakor. Abbáziából reggel 8 órakor indul Fiuméba az első gőzös, az utolsó pedig 7 órakor. Az „Istrian” járatait továbbra is fenntartják. A gőzös Fiuméből 9:30 és 11:30 perckor, délután 2:30 és 4:30 perckor indul, Abbáziából pedig délelőtt 10:30 és délután 12:30, 3:30 és 5:30 órakor indul Fiuméba.

TÁVIRAT. TELEFON.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, nov. 27. A képviselőház mai ülésén *Justh* Gyula elnököl.

A napirend előtt Szappanos István szóval fel. Viszautasítja azt a vádat, mintha a függetlenségi pártból kilépett képviselők szövetkeztek volna a horvátokkal. Mi — ugymond — nem fogunk obszruálni, de a javaslatához érdem szerint kívánunk hozzászólni.

Földes Béla előadó ismerteti az egyszakos felhatalmazási törvényjavaslatot.

Ezután Kossuth Ferenc emelkedik szólásra, kijelenti, hogy rendkívüli esetekben rendkívüli eszközökhöz kell nyulni. A Háznak kötelessége ezt a javaslatot elfogadni az országos érdekek szempontjából. Ezután ismerteti a kiegyezési tárgyalásokat s azt mondja, hogy nehéz dolga volt a kormánynak, de azért sikerült biztosítani az előnyöket. Az önálló vámtérület bizfositva van 1917-re. Addig időnk van gazdasági önállóságunkat előkészíteni. Ha a kiegyezést nem kötöttük volna meg, — mondotta Kossuth — akkor nehéz állapotok következtek volna. Kéri azokat, akik a nehéz időkben ott hagyták a függetlenségi pártot, hallgassanak lelkiismeretükre.

Ezután *Polonyi Géza* beszél. Foglalkozik a kiegyezéssel. Kijelenti, hogy nem lehet arról szó, hogy jobb kiegyezést lehetett volna kötni, mert ez egyáltalán nem jó. Azt hangoztatja, hogy jobb lett volna a statusquo-t fentartani, így legalább nem lehetett volna szó kvótá-emelésről.

Polonyi Géza beszéde után áttérnek az interpellációk tárgyalására.

Az ülés folyik.

Minisztertanács.

BUDAPEST, nov. 27. Ma délelőtt valamennyi miniszter részvételével minisztertanács volt, amelyen a politikai helyzettel foglalkoztak.

A horvát bán és a miniszterelnök.

BUDAPEST, nov. 27. Rakodczai István horvát bán ma hosszasan tanácskozott a miniszterelnökkel. Beavott forrásból eredő hírek szerint a bán és a miniszterelnök arról tanácskoztak, hogy mi lesz a kormány teendője, ha a horvátokkal nem lehet megegyezésre jutni. Állítólag szó volt arról, hogy az esetben szétkergetik a horvát diétát és kiírják az új választásokat. Egyelőre azonban bevárják a horvát községi választások lezajlását, amelyek eddig ugyszólván mindenütt Supilóék rovására estek. Az új választások február végén vagy március elején lehetnek, mivel a mostani kormányzat alatt összeállított jövő évi választási lista csak ekkor lesz effektuálható.

A Kuria elnöke haldoklik.

BUDAPEST, nov. 27. *Szabó Miklós*, a Kuria elnöke utolsó perceit éli.

Bezárt egyetem.

ODESSZA, nov. 27. Az egyetemet a diákok mozgolódásai miatt ideiglenesen bezárták.

Forradalmárok fegyvertára.

BERLIN, nov. 27. Kerfen szociáldemokrata városi bizottsági tag lakásán a Pankstrassen a rendőrségszenzációs fölfedezést tett. Motozást tartottak Kerfen házában és találtak egy egész fegyverraktárt, tömérdek lázító rőpiratot, amelyeket Kerfen az orosz terroristák részére tartogatott. A rendőrség elrejtve talált 3000 karabellum revolvert és robbanó patrónokat, továbbá villamos készülékeket, amelyeknek olyan szerkezete, hogy távolról fölrobbantásák a házakban vagy a vasuti sínek alatt elhelyezett pokolgépeket. Egy jól elzárt szekrényben olyan alsó ruhákra adott a rendőrség amelynek a belsejében széles zsebek voltak bevarrva, nyilván arra, hogy robbanó anyagokat és lázító rőpiratokat át lehessen csempészni az orosz határon.

A klerikális törekvések ellen.

BÉCS, nov. 27. Hatalmas tiltakozó gyűlésre jöttek össze az egyetemen az ausztriai

egyetemi tanárok és magántanárok, hogy ünnepelesen óvást emeljenek a klerikális nagygűlésen megnyilvánult klerikális törekvések és főleg Lueger hírhedt beszéde ellen. Érdekes, hogy a gűlésen több olyan egyetemi tanár vett részt, akikről köztudomású klerikális hajlandóságuk. Közel 400 egyetemi tanár gyűlekezett össze; elnöknek Meyer prorektor választották, aki heves beszédet tartott az ellen az irányzat ellen, amely meg akarja bénítani a szabad kutatást és a tanítás szabadságát a római klerikális dogmák békőiba szeretné verni. A késő éjjeli órákban végződött a gűlés s éles hangú javaslatot emelt határozattá.

Szoptató anyák

gyönyörködve látják, micsoda erőt és életöröme kölcsönöz nekik a SCOTT-féle Emulsio. Amellett hogy izletes, elősegíti az étvágyat és az emésztést, továbbá

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer segítségével — a halászt — kérjük figyelembe venni.

erősítőleg hat az egészségre

és az egész szervezetre. De a mellett igen jótékony hatással van a szopós gyermekekre is, rózsás színt ad neki, erősíti, tehát kettős a szerető szülők öröme.

Egy eredeti liter ára 2 K. 50. fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Felelős szerkesztő: Korcsmáros Nándor.
Szerkesztő és lapigazgató: Murai Jenő.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

5% netto kamatot

térít meg feleink.

A járadékadót a Bank önmaga viseli.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Házvezető nőnek

ajánlkozik egy csinos magyar 20 éves asszony idősebb házaspár vagy magányos úrhoz.
Czim: J. M. Fiume Corsia Deák 18.

Uj női szabóság

Maison Stellner

FIUME, Adria palota (Via della Sanità.)

Sok évi budapest, bécsi és berlini gyakorlat alapján a női szabóság terén a legkiválóbbat tudjuk nyújtani.

Konfekció, angol és francia ruha, szörme munkák mérték szerint.

Izlés. — Pontos munka. — Mérsékelt ábrak.

Francia és olasz

nyelvet olcsón tanít künő módszerrel bíró kisasszony. Czim: Piazza del Mercato Coperte 2. sz. III. em. balra.

Mgyarul s németül beszélő kisasszonyt mint elárusító felvétetik

Liromatka A. könyvkereskedésében.

WEISS M.

NAGY ÁRUTERMEI

FIUME, Corso II.

Az őszi és téli idényre

óriási készleteink érkeztek minden osztályban. Minthogy a legjelentékenyebb gyárak készítményeinek kizárólagos elárusítását cégünknek van fentartva és tekintettel ama óriási mennyiségekre, melyeket trieszti házunkkal egyetemben vásárolunk, módunkban van a legjobb minőségeket a legmérsékeltbb árakon ajánlani.

Selyem- és gyapjuszővetek.

Brünni szövetek divatos színek, 120 cm. magas 60 krajczár.

Cheviotte nagy választékban 55 krajczártól feljebb.

Igen szép kamgarn szövetek, divatos színek 65 krajczártól 4 frt 50-ig.

Angol szövetudonságok 78 krajczártól feljebb.

Szőnyegek és butorszövetek.

Szövetfüggönyök (párónként draperiával) 1 frt 10-től 36 frtig.

Legfinomabb axminster szalonszőnyegek 200+300 22 frt 50 kr.

Szmirnaszőnyeg-utánastok 200+300 6 frt 90 kr.

Futószőnyegek a legnagyobb választékban méterje 20, 28, 38, 50 krajczár, egészen 4 frt 50-ig.

Alkalmi vétel: Himzett plus-asztalterítők 7 frt 50 kr.

Barchendek.

Velour flanellette, garantált színek, óriási választékban méterje 25 krajczár.

Flanel-barchend blúzoknak, elsőrendű minőség, sötét színek, 25 kr.

Gyapju flanel, gyöngvörű minták méterje 42 és 65 krajczár.

Ezenkívül legfinomabb csikos és koczkás barchendek ruhának, valamint barchend-pique.

Ajánlunk ezenkívül a legelső magyar és osztrák gyárakból fehérmű-vásznakat és asztali készleteket.

Pamut és lenvászon.

Saját kezelési chifonok, tengeri ló védjeggyel, egy 10 méteres vég 2 frt.20, 2 frt.70 és feljebb.

Kávékészlet (1 asztalterítő s 6 szalvéta) ajour-széllel 3 frt 40 kr.

Lepedővászon, dupla magasság, varrás nélkül 60, 75, 100 kr. s feljebb.

Ezer vég ingvászon tengeri ló védjeggyel, egy 23 méteres vég frt 6.40.

Alkalmi vétel: Tapestry futószőnyegek gyapjuból, méterje 1 frt 35 kr.

Női- és férfi-fehérenemű.

Egy nagy tétel chifon-nőing 1 frt.

Finom chifon női alsószoknyák, gazdag himzéssel 1 frt 25 kr.

Menyasszonyi kelengyék jutányos áron készíttetnek ki.

Chifon férfiingek, jó minőség 1 frt 70 kr.

fehér férfi-hálóingek legfinomabb kretónból 1 70 kr.

Rendkívüli választék csipkékben, himzésekben, csipkeszővetekben és valamennyi díszáruban. Gyönyörű női blúz-udonságok, női konfekciók, kötenyek nők és gyermekeknek és a legválasztékosabb fehérmű gyermeknek.

Téli trikók.

Bolyhos trikót-íngek férfiaknak drbja 75, 90 kr, 1 frt 30 és feljebb.

Bolyhos trikót-alsónadrágok férfiaknak darabja 85 kr., 1 frt és feljebb.

Férfi- és női trikót-alsóingek, kiváló jók 68, 75 kr. és feljebb.

Fekete és színes női harisnyák 25 krtól feljebb

Ezenkívül a legjobb minőségű tiszta gyapjutríkók, harisnyák, szővedők, file d'Écot csikkek s legfinomabb selyem-tríkók.

WEISS M.

NAGY ÁRUTERMEI

TRIEZT, CORSO 9. FIUME, CORSO 11. BÉCS, GONZAGASSE 14.

Szabott árak! Szabott árak!

Magyar
cég.

Uj vaskereskedés.

Hogy
válasszók

Fiume és környékének n. é. közönségét tisztelettel értesítjük, hogy
a Rauschel-féle divatárúüzlet eddigi helyiségeiben
(VIA DEL POZZO 2)

vas-, szerszám-, konyhahaberendezési és háztartási
cikkekben nagyszabású új üzletet nyitottunk.

Budapesti nagy szakmabéli cégeknél szerzett eddigi tapasztalataink alapján reméljük, hogy nagybecsű vevőink igényeit úgy ár, mint minőség tekintetében a legteljesebb mértékben ki fogjuk elégíteni.

A n. é. közönség szives támogatását kéri

mély tisztelettel **WELLMANN TESTVÉREK.**

GAMBRINUS-BUFFET

VIA LIDU, DANIEL-MOLO ÁTELLÉNÉBEN.

Van szerencsém Fiume város és környékének t. közönségével tudatni, hogy fenti cím alatt Fiumében gazdagon felszerelt

uzsonna-termet és álló sör- és borozót létesítettem.

Raktáron tartok állandóan friss prágai füstölt hús különlegességeket, napoként hozatok valódi bécsi virstíliket és azokat helyiségemben melegen is felszolgálom.

Stajer hizlalt baromfiak, kacsák, libák, hústán kikészítve, hidegen és melegen.

Sajtok, halkonzervek, főtt és sült édesvízi és tengeri halak, befőttek, gyümölcsök, esemegék állandóan raktáron.

A **kőbányai polgári söröző** sokszor díjazott és közkedvelt világos palacsotét jégbe hűtve palacsokban is árusítom. Bel- és külföldi boraim a legkifináltabbak.

Szakértelenmel rendezek bufetteket klubokban, családoknál, esküvőknél vagy magánosoknál.

Finom, előzékeny kiszolgálást biztosít

KUHN GYULA.

Szent-István védjegyű Dupla Maláta-sör palacsokban.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

A
„De la Ville“

kávéházban

ma és minden este

BARCA JENŐ

jeles kaposvári cigány zenekara

hangversenyez.

Háziasszonyok figyelmébe!

A mai naptól fogva nálam

kövér kóser libák

a legolcsóbb árakon kaphatók.

Szives előjegyzéseket kér

DRAGONER J.

Piazza Mercato Coperto.

LIEBL ISTVÁN

MONTE VERDE

vendéglője a Jelačić kaszárnyával szemben.

Kitünő magyar konyha

Hamisítatlan magyar borok.

Kőbányai polgári sör.

Olcsó havi előfizetések.

Fedett tekedálya.

Cinematograf EDISON

Hozgófénykép-terem

VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legjobb és legtekélyesebb vetítési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényelmes ülésekkel berendezett nézőtér.

Állandó előadások d. u. 4:30-10:15 kezdve.

Állandó bérletjegyek is válthatók a pénztárnál.

Hirdetések

felvételnek a

kiadóhivatalban.

HEIM F.

modern kényelemmel
berendezett új szállódája

HOTEL DEAK & ROYAL

Decz. 1-én megnyílik.

A table d'hôte terem felavatása január első napjaiban történik.

**Uj műfestészeti-,
vegytisztító- és mosó-intézet.**

Brott Lajos

Fiume Via Germania, (Mienitale és Riebtmann féle ház.)

Elvállal mindennemű tisztításokat, úgymint úri-, női- és gyermek ruhát, kelméket, kezytűt, függönyöket és szőnyegeteket, valamint batorszövetek, pipereket, kézimunkákat műfestészeti és vegytisztító műből mérsékelt árak mellett.

Házhoz és házhoz szállítás. Levelező-lap előfizetés!

A n. é. közönség partfogását kéri

Brott Lajos műfestő.

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányú új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Orményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

ELSŐRANGU
NŐI DIVAT-TEREM

MAISON ROSA

VIA GOVERNO 9.

Dr. VIO-féle ház, az Adria kávéház felett.

Elsőrangú divatszabászat

Himmel Ferdinánd Fiume

Via Adria I. sz. Zmaics-ház.

KÉSZIT:

Angol-, francia-, sport- és amazonruhákat.
Mérsékelt árak. ● Kifogástalan szabás.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari állító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelésre azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek, stb. stb.

KALOGEN
BRÁZAY-SÓSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB